

ТАФТА: ПОТЕНЦІЙНІ ВИГОДИ ТА МОЖЛИВІ РИЗИКИ «ЕКОНОМІЧНОГО НАТО»

TAFTA: THE POTENTIAL BENEFITS AND POTENTIAL RISKS OF AN “ECONOMIC NATO”

Палінчак М.М.,

*доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Новак О.О.,

*студент юридичного факультету
Ужгородського національного університету*

Стебляк Д.М.,

*аспірант
Ужгородського національного університету*

Мегела Р.Р.,

*здобувач кафедри міжнародної політики
Ужгородського національного університету*

Трансатлантична угода про вільну торгівлю – це угода про створення вільного ринку між ЄС та США. Вона передбачає взаємну лібералізацію торгівлі в усіх сферах, зближення регулювання, пов'язаного з торгівлею, а також поглиблення співпраці між ЄС і США в різних сферах суспільно-економічного життя. Угода між ЄС та США стане одним із найграндіозніших проєктів у сфері торгівлі після Світової організації торгівлі. У статті проаналізовано основні аспекти угоди про вільну торгівлю між ЄС та США. Досліджено ключові питання, які викликають дискусії. Описано можливі потенційні показники ВВП після ТТІР. ТАФТА – це угода, яка зможе змінити стан економічної співпраці ЄС та США.

Ключові слова: угода, економіка, торгівля, ЄС, США, ТАФТА (ТТІР).

Трансатлантическое соглашение о свободной торговле – соглашение о создании свободного рынка между ЕС и США. Оно предусматривает взаимную либерализацию торговли во всех сферах, сближение регулирования, связанного с торговлей, а также углубление сотрудничества между ЕС и США в различных сферах общественно-экономической жизни. Соглашение между ЕС и США станет одним из самых грандиозных проєктов в сфере торговли после Всемирной торговой организации. В статье проанализированы основные аспекты соглашения о свободной торговле между ЕС и США. Исследованы главные вопросы, которые вызывают дискуссии. Описаны возможные потенциальные показатели ВВП после ТТІР. ТАФТА – это соглашение, которое сможет изменить положение экономического сотрудничества ЕС и США.

Ключевые слова: соглашение, экономика, торговля, ЕС, США, ТАФТА (ТТІР).

The Transatlantic Free Trade Agreement is an EU-US Free Trade Agreement. The agreement envisages the mutual liberalization of trade in all areas, the convergence of trade-related regulation, and the deepening of cooperation between the EU and the US in various spheres of socio-economic life. The EU-US agreement will become one of the most enormous projects in the field of trade after the WTO. The main aspects of the EU-US Free Trade Agreement are analyzed in the article. The main questions that cause discussion are investigated. Possible potentials of GDP after TTIP are described. TAFTA is an agreement that can change the state of economic cooperation between the EU and the US.

Key words: agreement, economy, trade, EU, USA, TAFTA (TTIP).

Трансатлантична угода про вільну торгівлю (ТАФТА) – це пропозиція створити договір про вільну торгівлю, що буде простягатися від Європи до Північної Америки, на обох берегах Атлантики. Така ініціатива виникла ще в 1990-х рр. Ця угода принесе неймовірні прибутки та переваги для Європи і Сполучених Штатів Америки.

Договір передбачатиме взаємну лібералізацію торгівлі товарами та послугами, зближення регулювання, пов'язаного з торгівлею, а також поглиблення співпраці між ЄС і США в різних сферах суспільно-економічного життя. Майбутня угода повинна відповідати таким ознакам: бути амбітною, всеохоплюючою, збалансованою і повністю узгодженою із правилами

та зобов'язаннями в рамках Світової організації торгівлі (далі – СОТ) [9].

Угода складатиметься із трьох компонентів:

1. Питання доступу до ринків – стосується митної лібералізації (взаємного скасування чи мінімізації імпортерських тарифів).

2. Регуляторна практика й нетарифні бар'єри в торгівлі – стосується нетарифної лібералізації.

3. Правила – стосуються узгодження законодавчого регулювання широкого кола питань, наприклад, правил походження товарів, захисту прав інтелектуальної власності, принципу взаємної суброгації [10] тощо.

Переговори з усіх трьох компонентів повинні проводитись одночасно й мати збалансований результат

у вигляді усунення тарифних і нетарифних бар'єрів та покращення правил ведення торгівлі.

Глобалізація міжнародної торгівлі між США та Європою стане однією з найвизначніших подій у сфері міжнародних економічних відносин.

Чимало економістів і політиків налаштовані вкрай оптимістично: завдяки майбутній зоні вільної торгівлі між Євросоюзом і Сполученими Штатами з'являться мільйони нових робочих місць, а економічна кон'юнктура отримає потужний імпульс. Однак поки такі мрії стануть реальністю, сторонам доведеться пройти ще складний переговорний процес, який може затягнутися на роки [1]. Але TAFTA може стати одним із найбільших ринків світу з великою кількістю споживачів та торговельним обігом (Табл. 1).

Згідно з попередніми прогнозами європейських аналітиків, щойно договір про вільну торгівлю набуде чинності, це дасть змогу збільшити щорічний товарообіг між берегами Атлантики на 116 млрд дол. (або 86 млрд євро). Тільки за рахунок зняття митних бар'єрів ВВП ЄС і США зросте на 0,1% і 0,2% відповідно. А до 2027 р. Єврокомісія очікує, що ефект від TAFTA дозволить додатково дати 0,5% зростання

для економіки ЄС і 0,4% – для ВВП США, що еквівалентно додатковим доходам у сумі 86 млрд євро і 65 млрд євро на рік відповідно (Рис. 1) [6].

До того ж головного довгострокового ефекту буде досягнуто не лише через зниження тарифів, але й через уніфікацію стандартів та сертифікації, що діють у ЄС та США. Будуть уніфіковані і конкурентні правила гри. Як зазначають експерти німецького інституту Ifo, ці стандарти в майбутньому будуть використані і стануть шаблонами в укладанні угод [6].

Надзвичайно контрверсійні дискусії точилися між прихильниками та опонентами угоди:

- щодо питання стандартизації, система якої в ЄС досить уніфікована, і не зрозуміло, як це буде відбуватися після розширення;

- ЄС надзвичайно хвилюється за фермерський сектор, якому, як відомо, він надає великі дотації. Звичайно ж, країни аграрного півдня та Франція будуть вимагати поступок;

- США намагаються нікого не пускати на свій ринок послуг, і цікаво, як вони сприймуть сильного конкурента;

Таблиця 1

Порівняльна характеристика ЄС та США

	🇪🇺 Європейський Союз	🇺🇸 Сполучені штати Америки
Населення [2]	508 943 606 ос. (2017 р.)	324 459 463 ос. (2017 р.)
ВВП [3]	\$20 853 млрд (2017 р.)	\$19 417 млрд (2017 р.)
ВВП на душу населення [2; 3]	\$40 972,52 (2017 р.)	\$59 844,59 (2017 р.)
Площа	4 324,782 км ² [4]	9 826,630 км ²
Густота населення	115/км ²	35/км ²

Таблиця 2

Можливі економічні наслідки [10]

Потенційний приріст ВВП після ТТІР (%)				
Джерело	СЕРП (2013)	СЕРР (2013а)	СЕРР (2013б)	Ecorys (2009)
Горизонт оцінки	2025	2027	2027	2018
Менш амбітний сценарій				
США	0,3	0,21	0,16	0,13
ЄС	0,3	0,27	0,37	0,32
Амбітний сценарій				
США	0,5	0,39	0,31	0,28
ЄС	0,5	0,48	0,61	0,72

Рис. 1. Перспективи розвитку економіки ЄС та США на 2027 р. (млрд євро) (розроблено автором)

– усім відоме протистояння двох повітряних гігантів, таких як Boeing та Airbus, а тепер вони будуть працювати на об'єднаному ринку;

– звичайно ж, ЄС спробує зберегти привілеї для аграрного сектора й опиратиметься поставкам генетично модифікованих продуктів зі США [6] та ін.

Та навіть з усіма цими застереженнями проект TAFTA вже можна назвати, мабуть, найбільшим в історії торговим альянсом із моменту створення СОТ у 1995 р. [6].

Після президентських виборів усі очікували, які будуть дії Д. Трампа. Як пояснила єврокомісар із торгівлі Сесілія Мальстрем, для нового американського уряду продовження переговорів навряд чи стане «найбільшим пріоритетом» [7].

Звичайно ж, це порадувало противників угоди про об'єднання двох великих економік.

Крім цього, були й інші дискусії між сторонами. Переговори щодо ТТІР уже давно зайшли у глухий кут. Під час останнього раунду, що відбувся в липні, у США і ЄС виникли серйозні розбіжності із приводу доступу на ринок у сфері послуг, держзакупівель у США і захисту прав інвесторів. Пункт про права інвесторів, на якому наполягає ЄС, має на

увазі заміну комерційних арбітражних судів у розгляді спорів звичайними національними [7].

Але станом на червень 2017 р. канцлер Німеччини Ангела Меркель та Міністр торгівлі Сполучених Штатів Америки Уїлбур Росс висловилися за відновлення переговорів між Європейським Союзом та США щодо створення Трансатлантичного торговельного та інвестиційного партнерства (ТТІР) [8]. Це і не дивно, адже угода може принести великі прибутки.

Можливі економічні наслідки наведені у Табл. 2 [10].

Отже, угода принесе великий потенційний приріст ВВП після підписання.

Підписання угоди про вільну торгівлю між ЄС та США принесе великі прибутки обом економікам. TAFTA, або ТТІР, стане одним із найглобальніших проектів у сфері економіки, адже буде створено один із найбільших ринків. Це один із найвизначніших економічних проектів після СОТ. Багато разів угода була під зливом. Точиться безліч дискусій між прихильниками та опонентами. У червні цього року висловилися за відновлення переговорів у рамках TAFTA.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Євросоюз і США розпочинають переговори про зону вільної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.com/uk/%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B>.
2. World Population Prospects – Population Division – United Nations [Electronic resource]. – Access mode : esa.un.org.
3. Report for Selected Countries and Subjects [Electronic resource]. – Access mode : www.imf.org.
4. Field Listing – Area. The World Factbook // Central Intelligence Agency. – 2015. –9 March.
5. Євросоюз і США створять «економічне НАТО» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.gazeta.dt.ua/international/yevropa-i-ssha-stvoryat-ekonomichne-nato.html>.
6. Президентство Трампа поставит крест на ТТІР? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.dw.com/ru/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%B>.
7. ЄС та США відновлять перемовини про зону вільної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.expres.ua/news/2017/06/28/249579-yes-ssha-vidnovlyat-peremovyny-zonu-vilnoyi-torgivli>.
8. Directives for the negotiation on a comprehensive and investment agreement, called the Transatlantic Trade and Investment Partnership, between the European Union and the United States of America [Electronic resource]. – Access mode : <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11103-2013-DCL-1/en/pdf>.
9. Огляд угоди про трансатлантичне партнерство у торгівлі та інвестиціях між ЄС та США // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Серія «Розуміємо ключові питання торгівельної політики». Серія № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/7.EU_US_trade_a.pdf.
10. Міжнародні угоди США про вільну торгівлю: досвід для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uaforeignaffairs.com.ua/zs/anglomovna-versija/view/article/mizhnarodni-ugodi-ssha-pro-vilnu-torgivlju-dosvid-dlja-u/>.